

RĂSPÂNDIREA CARIEI DENTARE ÎN UNELE UNITĂȚI ADMINISTRATIV-TERITORIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Natalia BIVOL

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Natalia Bivol, e-mail: natalia.bivol@usmf.md

Cuvinte-cheie: carie dentară, fluor, morbiditate, unități administrativ-teritoriale.

Introducere. Fluorul este un oligoelement esențial pentru creșterea și dezvoltarea normală a oaselor și a dinților. Organismul uman poate primi acest element din plante, în special din ceai, din pește oceanic și din oricare alt aliment pregătit în apă cu surplus de fluor. Din apă fluorul se absoarbe mai bine decât din alimente, aproximativ 90-97%. Frecvența bolilor dentare este invers proporțională cu concentrația de fluor din apa de băut, deoarece acest oligoelement reglează absorbția calciului de către țesuturile dure. La momentul actual este cert stabilit că deficitul de fluor în apa potabilă în multe unități administrativ-teritoriale din republică este însoțit de intensificarea manifestării cariei dentare.

Scopul. Studiarea răspândirii cariei dentare printre elevii din Republica Moldova în plan teritorial și geografic, stabilirea frecvenței răspândirii patologiilor de bază asociate fluorului și recomandarea măsurilor de diminuare a factorilor cauzali.

Material și metode. S-au folosit metode igienice, epidemiologice și statistice. S-a determinat nivelul de incidență și de prevalență al cariilor dentare; s-a studiat dinamica multianuală, pe o perioadă de 15 ani (2005-2020), a cariei dentare pe baza rezultatelor examenelor medicale de bilanț existente la nivelul Secției Sănătatea nutrițională și a tineretului a Agenției Naționale pentru Sănătatea Publică.

Rezultate. În ansamblu, dinamica multianuală a cariei dentare se caracterizează printr-o incidență maximă în anul 2007 – 193,4⁰/₀₀₀ și o prevalență de 102,6⁰/₀₀₀, și prin valori aproximative în ceilalți ani. În perioada aflată sub observație, incidența cariei dentare oscilează de la 4,1% până la 4,6%, iar prevalența în structura morbidității generale de la 4,3% până la 5,1%, valoarea medie a proporțiilor date fiind de 4,4±0,08% și de 4,7±0,10%, corespunzător. Evaluarea epidemiologică a răspândirii cariei dentare în funcție de unitățile administrativ-teritoriale a pus în evidență o diferență semnificativă a nivelului incidenței și a prevalenței în diferite raioane. Astfel, cele mai joase niveluri ale incidenței cariei dentare sunt înregistrate în raionul Șoldănești (91,7⁰/₀₀₀) – în zona de nord, în raionul Hâncești (101,6⁰/₀₀₀) – în zona de centru și raionul Ștefan-Vodă (69,8⁰/₀₀₀) – în zona de sud, iar cele mai înalte – în raioanele Ocnița (575,2⁰/₀₀₀), Rezina (432,4⁰/₀₀₀) și Cantemir (294,9⁰/₀₀₀). În ceea ce privește prevalența, în zona de nord s-au evidențiat aceleași raioane (Șoldănești 48,0⁰/₀₀₀, Ocnița 209,3⁰/₀₀₀), în zona de centru – raionul Telenești (51,4⁰/₀₀₀) și raionul Ialoveni (243,5⁰/₀₀₀) și în zona de sud – raionul Cahul (106,0⁰/₀₀₀) și raionul Cantemir (97,6⁰/₀₀₀).

Concluzii. Pentru 43,8% din unitățile administrativ-teritoriale din Republica Moldova este caracteristic un nivel peste cel mediu al incidenței și al prevalenței cariei dentare la elevi. Menținerea și fortificarea sănătății, în special în zonele endemice cu deficit de fluor, trebuie realizate numai prin eforturile comune ale instituțiilor statale și publice, a instituțiilor medicale, prin colaborarea intersectorială, sporirea responsabilității fiecărei părți și motivarea reală a fiecărui cetățean în păstrarea sănătății proprii și a sănătății publice.